

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN JA LÄNSI-SUOMEN LÄÄNINHALLITUKSEN TULOSSOPIMUS KAUELLE 2004-2007; TARKISTUSVUOSI 2006

Luku 1

Ministeriön yleislinjaukset ja tavoitteet

Sosiaali- ja terveystalouden tarkoituksena on edistää väestön hyvää terveyttä ja toimintakykyä, terveellistä työ- ja elinympäristöä sekä turvata riittävä toimeentulo ja sosiaali- ja terveyspalvelut eri elämäntilanteissa. Sosiaaliturva tukee osaltaan naisten ja miesten välistä tasa-arvoa.

Merkittävimpiä sosiaali- ja terveystalouden lähivuosien haasteita ovat väestön ikääntyminen, kansainvälistyminen, julkinen talous ja rahoituksen edellytykset, työllisyys, köyhyys ja syrjäytyminen, työelämän ja työympäristön muutokset, sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve ja rahoitus sekä alueellinen kehitys.

Sosiaali- ja terveystaloudellisesti lähiajan avainkysymyksenä on vahvistaa työllisyyttä ja hidastaa elatussuhteen – työllisten ja ei-työllisten välisen suhdeluvun – heikkenemistä. Väestön työ- ja toimintakyvyn ylläpito sekä terveyserojen pienentäminen ovat sosiaali- ja terveystalouden haasteena. Pitkäaikaistyöttömyyden selkeä vähentäminen on lähivuosien suuria kysymyksiä sillä pitkäaikaistyöttömyys vahvistaa köyhyyden ja syrjäytymisen riskiä. Väestön ikääntyessä palvelujärjestelmän toimivuus, hyvä kattavuus ja kestävä rahoitus korostuvat. Riittävän varhaiseen ongelmiin puuttumiseen sekä erityisryhmien palvelujen saatavuuteen on kiinnitettävä huomiota.

Sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen turvaaminen kaikille väestöryhmille edellyttää kuntatalouden tasapainoista kehittämistä, vaikeuksissa olevien ryhmien palvelujen saatavuudesta huolehtimista, kuntien yhteistyötä ja uusien toimintamallien käyttöönottoa.

Sosiaali- ja terveystalouden lähivuosisikymmenen kehittämisen strategiset linjaukset määriteltiin keväällä 2001 julkaistussa raportissa "Sosiaali- ja terveystalouden strategiat 2010 – kohti sosiaalisesti kestäväää ja taloudellisesti elinvoimaista yhteiskuntaa". Ministeriön strategia 2010 –asiakirjan neljä linjausta ja hallitusohjelmaan pohjautuva perhepoliittinen painotus ovat yhteiskunnallisten vaikuttavuus-tavoitteiden perustana:

- Väestön terveyden ja toimintakyvyn edistäminen
- Työelämän vetovoiman lisääminen
- Syrjäytymisen ehkäisy ja hoito
- Toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva
- Lapsiperheiden hyvinvointi
- Sukupuolten välinen tasa-arvo

Valtioneuvosto on sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelmassa määritellyt sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnalliset painotukset, kehittämistavoitteet, tarvittavat toimenpidesuosituksukset ja toteuttajat vuosille 2004-2007. Valtioneuvosto on periaatepäätöksessään Terveys 2015 –ohjelmasta linjannut terveystaloudellista 15 vuoden tähtäimellä. Lääninhallitus toteuttaa tulossopimuskaudella myös seuraavia valtakunnallisia ohjelmia ja linjauksia:

- Kansallinen terveydenhuollon hanke

- Sosiaalialan kehittämishanke
- Alkoholiohjelma

Luku 2

Lääninhallituksen toiminta-ajatus ja toimintaympäristön keskeiset muutokset

Toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveysosasto valvoo väestön sosiaalisten perusoikeuksien ja hyvinvoinnin toteutumista. Osasto edistää ihmisen hyvinvointia, elinympäristön terveellisyyden parantamista sekä määrältään riittävien ja laadukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen toteuttamista monialaisessa yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Toimintaympäristön keskeiset muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollossa kuntien järjestämisvastuu asukkaidensa peruspalveluista jatkuu. Yksityisten palvelutuottajien ja kolmannen sektorin osuus palvelutuotannossa jatkaa kasvuaan. Sosiaali- ja terveyspalvelujen riittävä määrällinen ja laadullinen taso on yhä enemmän noussut esille. Erityisesti vanhustenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelujen laadussa ja saatavuudessa kuntien väliset erot ovat kasvaneet ja kuntien taloustilanne palvelujen rahoittamisessa on kiristynyt. Valtakunnalliset kansallinen terveyshanke, sosiaalialan kehittämishanke ja kansallisen alkoholiohjelman toimeenpano työllistävät merkittävästi sosiaali- ja terveysosastoa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankejärjestelmä saa vakiintuneet muodot ja merkitsee huomattavaa tehtävämäärää sosiaali- ja terveysosastolle. Kansalaisten lakisääteisiin peruspalveluihin liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät lisääntyvät. Myös ihmisen oikeusturvaan - asiakkaan ja potilaan asemaan ja oikeuksiin – liittyvät tehtävät, mm. kantelut tulevat edelleen lisääntymään. Sosiaali- ja terveysosaston lupahallintoon ja yksityisen palvelutoiminnan valvontaan liittyvät tehtävät monimuotoistuvat ja lisääntyvät. Toimintaa tulee lähivuosina säilyttämään kuntien välisen yhteistoiminnan lisääminen ensisijaisesti seudulliselta pohjalta. Kunta- ja palvelurakennemuutos tulee vauhdittamaan tätä toimintaa.

Luku 3

Tulostavoitteet v. 2005-2007 tarkistusvuosi 2006

Yhteenveto vuoden 2006 tärkeimmistä tavoitteista - taulukossa lihavoituina ja tähdillä (***) merkittyinä

- Lääninhallitus osallistuu terveyden edistämisen aluekierroksen valmisteluun ja järjestämiseen vuoden 2006 alussa.
- Lääninhallitus tukee kuntia terveyttä edistävän liikunnan ja ravitsemussuositusten kehittämislinjausten toteuttamisessa
- Erityisenä tavoitteena on vuonna 2006 tiivistää sosiaali-, terveys- ja poliisiviranomaisten yhteistyötä huumausaineiden käyttäjien hoitoonohjauksen tehostamiseksi suurimmissa kaupungeissa.
- Lääninhallitus (sosiaali- ja terveysosasto yhteistyössä pelastusosaston kanssa) aktivoi kuntia tehostamaan koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisytyötä .
- Lääninhallitus laatii raportin syrjäytymisuhan alaisten lasten ja nuorten palveluihin kohdennetun valtionavustuksen käytöstä.
- Lääninhallitus yhdenmukaistaa hankehallinnon menettelytavat samanlaisiksi muiden lääninhallitusten kanssa sosiaali- ja terveysministeriön linjausten mukaisesti.
- Lääninhallitus tukee kuntia siinä, että kattava sosiaalipäivystysjärjestelmä syntyy vuoteen 2007 mennessä järjestämällä seudullisia työkokouksia sekä kuntakohtaisia neuvotteluja niiden kuntien kanssa, jotka ovat jäämässä uusien rakenteiden ulkopuolelle.
- Lääninhallitus kehittää valmiuksiaan ja työmenetelmiään valvonnan toteuttamisessa. Lääninhallitus yhdenmukaistaa valvonnan menettelytapoja.
- Lääninhallitus tukee kuntia lasten ja heidän perheidensä terveyden ja hyvinvoinnin lisäämisessä valtakunnallisten oppaiden ja suositusten mukaisesti.
- Lääninhallitus edistää ja tukee alueellaan ympäristöterveydenhuollon paikallisvalvonnan alueellistamiskehitystä. Lääninhallitus laatii läänikohtaisen toimenpideohjelman alueellisen yhteistyön tehostamiseksi. Lääninhallitus ohjaa ja tukee aktiivisesti niitä kuntia, joissa ei ole vielä edetty alueellisessa yhteistoiminnassa.
- Osana pandemiaan varautumista lääninhallitus kartoittaa alueensa kuntien ja sairaanhoitopiirien hoito- ja eristyskapasiteetin lisäämismahdollisuudet ja mahdolliset karanteenitilat sekä huolehtii valmiussuunnitelmien ajantasaistamisesta. Lääninhallitus järjestää biologisia uhkia koskevan valmiuskoulutuksen yhteistyössä Kansanterveyslaitoksen ja muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.
- Lääninhallitus ratkaisee kantelut pääsääntöisesti alle 11 kuukaudessa. Kanteluja ratkaistaan enemmän kuin niitä saapuu.
- Lääninhallitus varautuu yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuottajien rekisterin käyttöönoton aloittamiseen vuonna 2006 (työkäytännöt, laitteet ja ohjelmistot). Se ottaa käyttöön yhdenmukaistetut lomake- ja päätöspohjat.

3.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

3.1.1 Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen

Tavoitteet	Tavoitetila lääninhallituksessa 2007	Lääninhallituksen tavoite 2006	Arviointi Pitkän ja lyhyen aikavälin
1. Terveys 2015 –kansanterveysohjelman toimeenpano	<p>Lääninhallitus on osallistunut terveyden edistämisen laatusuosituksen alueelliseen ja paikalliseen toimeenpanoon.</p> <p>Lääninhallitus on osallistunut ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointimenetelmien kehittämiss-hankkeisiin kunnissa ja tukenut arvioinnin käyttöönottoa kunnissa osana toiminnan ja talouden suunnittelua.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • *** Lääninhallitus osallistuu terveyden edistämisen aluekierroksen valmisteluun ja järjestämiseen vuoden 2006 alussa. • Lääninhallitus tukee kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden ja johtamisen kehittämisessä mukaan lukien terveyden edistämisen menetelmät kuten hyvinvointi-indikaattorit, -kertomukset ja –strategiat sekä poikkihallinnollisen yhteistyön rakentamisessa. • Lääninhallitus rohkaisee kuntia alueellisten (lääni, seutukunta, maakunta) yhteistyöryhmien perustamisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön koordinoitua varten. • Lääninhallitus kiinnittää kuntien virkamiesjohdon ja poliittisten päättäjien huomiota väestöryhmien välisiin terveyseroihin. • Terveys 2015-ohjelman tavoitteista vuoden 2006 erityisenä teemana on (<i>alustavasti</i>) nuorten miesten tapaturmien ehkäiseminen. Lääninhallitus huolehtii teeman näkyvyydestä alueellaan. (liittyy sisäisen turvallisuuden ohjelmaan) 	Sanallinen arvio toimenpiteistä
		<ul style="list-style-type: none"> • Lääninhallitus tukee kouluterveytustutkimusten tulosten hyödyntämistä kunnissa ja edistää ja koordinoi lasten ja nuorten terveyttä ja tupakoimattomuutta koskevien toimenpidesuosituksen (uusi valmistumassa) toimeenpanoa. 	
	Lääninhallitus on yhteistyössä kuntien kanssa luonut toimivia terveys- ja liikuntatoimen yhteistyömuotoja terveysliikunnan ke-	<p><u>Terveyttä edistävä liikunta ja ravitsemus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • *** Lääninhallitus tukee kuntia terveyttä edistävän liikunnan ja ravitsemussuosituksen kehittämisslinjausten toteuttamisessa kuten <ul style="list-style-type: none"> • terveysliikunnan sisällyttämisessä kuntien hyvinvointistrategioihin 	Sanallinen arvio toimenpiteistä

	hittämiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> • terveys-, sosiaali- ja liikuntatoimen poikkihallinnollisen yhteistyön lisäämisessä • liikkumisen merkityksen korostamisessa sairauksien ehkäisemisessä ja hoidossa (esimerkiksi liikkumisresepti tai -lähete). • ikäihmisten voimaharjoittelupainotteisen liikuntaohjelman toimeenpanon tukemisessa • uusien suomalaisten ravitsemussuositusten (2005) tunnetuksi tekemisen ja toteutumisen edistämässä 	
2. Alkoholiohjelman toimeenpano	Lääninhallitus on luonut läänin alueelle alkoholiohjelmaa tukevan toimivan informaatio-, koulutus- ja yhteistyöverkoston, jossa sosiaali- ja terveystoimi ovat aktiivisia toimijoita.	Lääninhallitus koordinoi alueellaan alkoholiohjelman paikallista toteuttamista yhteistyössä sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämisskeskuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kanssa. Tavoitteena on välittää osaamista ja tietoa paikallisille toimijoille sekä koota alueen kuntia alkoholiohjelman kumppaneiksi.	Sanallinen arvio toimenpiteistä
3. Ympäristöterveyden alueen hankkeiden toimeenpano	Paikalliset ympäristöterveysohjelmat on laadittu ja arvioitu koko valtakunnassa.	<u>Paikalliset ympäristöterveysohjelmat</u> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tavoite toteutettu kaikissa lääneissä: ei erityisiä toimenpiteitä v. 2006.</i> 	Ei toimenpiteitä v. 2006
	Kaatosateiden ja tulvien vaikutus pysytään ennakoimaan talous- ja uimaveden valvonnassa.		Sanallinen arvio toimenpiteistä
	Allasveden laatu ja valvonta on säädösten mukaista läänin alueella.		Sanallinen arvio toimenpiteistä
	Markkinoilla olevien kemikaalien määräraiksenmukaisuus on varmistettu.	<u>Kemikaalivalvonta</u> <ul style="list-style-type: none"> • Lääninhallitus toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ohjaamana kemikaalien markkinavalvontahankkeen (hanke ja osallistuvat läänit sovitaan myöhemmin sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kanssa). 	Sanallinen arvio toimenpiteistä

	Ravintoloiden savuttomat tilat ovat toteutuneet läänin alueella lainsäädännön mukaisesti	<u>Tupakkavalvonta</u> <ul style="list-style-type: none"> Lääninhallitus toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ohjaamana valvontahankkeen, joka koskee tupakkalain noudattamista ravintoloissa. Lääninhallitus sopii tarvittaessa erikseen hankkeeseen liittyvästä yhteistyöstä työsuojelupiirien kanssa 	Sanallinen arvio toimenpiteistä
	Kunnalliset ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmat on laadittu läänin alueella.	Lääninhallitus jatkaa kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmien laadinnan ohjausta alueellaan yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kanssa.	Sanallinen arvio toimenpiteistä
4. Muut	Huumausainetilanne ja huumeista aiheutuvat haitat ovat helpottuneet läänin alueella.	<u>Huumausaineohjelma</u> <ul style="list-style-type: none"> *** Erityisenä tavoitteena on vuonna 2006 tiivistää sosiaali-, terveys- ja poliisiviranomaisten yhteistyötä huumausaineiden käyttäjien hoitoonohjauksen tehostamiseksi suurimmissa kaupungeissa. Lääninhallitus huolehtii lääninhallituksen eri toimialojen yhteistyönä alueellaan tehtävän huumausainetyön koordinaatiosta ja tähän liittyvästä informaatio-ohjauksesta valtioneuvoston huumausainepolitiikkaa koskevien periaatepäätösten sekä ministeriön ohjeiden mukaisesti. Lääninhallitus panostaa erityisesti poikkihallinnollisen yhteistyön vahvistamiseen huume-ehkäisyssä ja riittävien hoito- ja hyvinvointipalvelujen turvaamiseen huumeongelmallisille. 	Sanallinen arvio toimenpiteistä
	Koti- ja vapaa-ajan tapaturmat ovat vähentyneet läänin alueella.	<u>Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien vähentäminen</u> <ul style="list-style-type: none"> *** Lääninhallitus (sosiaali- ja terveysosasto yhteistyössä pelastusosaston kanssa) aktivoi kuntia tehostamaan koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisytyötä Sisäisen turvallisuuden ohjelman linjausten mukaisesti. 	

3.1.2 Työelämän vetovoiman lisääminen

Tavoitteet	Tavoitetila lääninhallituksessa 2007	Lääninhallituksen tavoite 2006	Arviointi Pitkän ja lyhyen aikavälin
------------	--------------------------------------	--------------------------------	--------------------------------------

1. Veto-ohjelman toimeenpano	<p>Lääninhallitukset toimivat yhteistyökumppaneina työterveyshuollon palvelujärjestelmän ja koulutuksen kehittämishankkeissa.</p> <p>Työterveyshuoltolain toimeenpanossa lääninhallituksella on selkeä työterveyshuollon sisällön valvontakäytäntö lain toimeenpanon tukena.</p>	<p>Lääninhallitus osallistuu työterveyshuollon palvelujärjestelmän ja koulutuksen kehittämishankkeisiin alueellisena asiantuntijana.</p> <p>Lääninhallitus osallistuu alueellisiin Veto-hankkeisiin yhteistyössä työterveyslaitoksen kanssa.</p> <p>Lääninhallitus kehittää työterveyshuoltolain valvontaa ja on tarvittavassa yhteistyössä työsuojelupiirin ja työterveyslaitoksen kanssa.</p> <p>Lääninhallitus jatkaa yhdessä työsuojelupiirin kanssa Turun seudulla kehittämishanketta sosiaalihuollon henkilöstön työssä jaksamisen parantamiseksi.</p>	<p>Pitkän ja lyhyen aikavälin:</p> <p>Arvioinnit tulosohtauskierrosten aikana sekä Veto-ohjelman väli- ja loppuarvioinnin yhteydessä.</p>
-------------------------------------	--	--	---

3.1.3 Syrjäytymisen ehkäisy ja hoito

Tavoitteet	Tavoitetila lääninhallituksessa 2007	Lääninhallituksen tavoite 2006	Arviointi Pitkän ja lyhyen aikavälin
1. Erityisryhmien palveluiden saatavuuden varmistaminen	<p>Vuonna 2006 on tehty raportti syrjäytymisuhan alaisten lasten ja nuorten palveluihin kohdennetun valtionavustuksen käytöstä. Raportista on tehty tarvittavat johtopäätökset toimintojen kehittämiseksi.</p>	<p><u>Erillismäärärahoihin liittyvät hallinnointi- ja seurantatehtävät</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • *** Lääninhallitus laatii raportin syrjäytymisuhan alaisten lasten ja nuorten palveluihin kohdennetun valtionavustuksen käytöstä. • Lasten ja nuorten mielenterveysmäärärahojen ja huumeiden käyttäjien hoitoon tarkoitettujen valtionavustuksen käytön seuranta jatkuu ja lääninhallitus ryhtyy toimenpiteisiin havaittujen epäkohtien korjaamiseksi. 	Sanallinen arvio toimenpiteistä
2. Muut	<p>Läänin alueella on toimintakäytäntöjä väkivallan ja prostituution ehkäisyyn.</p>	<p><u>Lähisuhteissa ja perheissä tapahtuvan väkivallan ehkäiseminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lääninhallitus edistää alueellaan sitä, että sosiaali- ja terveystoimen perus- ja erityispalveluihin luodaan perheissä ja lähisuhteissa tapahtuvan väkivallan ehkäisyyn sekä uhrien ja tekijöiden tunnistamiseen ja auttamiseen tarvittavat toimintakäytännöt sosiaali- ja terveysministeriön toimintaohjelman mukaisesti. (erillinen määräraha) 	Sanallinen arvio toimenpiteistä

3.1.4 Toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva

Tavoitteet	Tavoitetila lääninhallituksessa 2007	Lääninhallituksen tavoite 2006	Arviointi Pitkän ja lyhyen aikavälin
1. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeet			
Hankkeiden hallinnoinnin ja yhteistyön kehittäminen	<p>Lääninhallituksessa on selkeä ja toimiva sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustusten hallinointikäytäntö sekä toimiva yhteistyö ministeriön ja sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen kanssa.</p> <p>Lääninhallituksen tekemät tarkastuskäynnit vakiintuvat osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden hallinnollista valvontajärjestelmää.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • *** Lääninhallitus yhdenmukaistaa hankehallinnon menettelytavat samanlaisiksi muiden lääninhallitusten kanssa sosiaali- ja terveystoimintalinjauksen mukaisesti. • Lääninhallitus osallistuu sosiaalialan kehittämishankkeiden alueellisten johtoryhmien ja terveyshankkeen aluetukihenkilöiden työhön. Tavoitteena on, että kuntien tarpeesta nousevat kehittämistarpeet yhteensovittuvat valtakunnallisiin tavoitteisiin. • Lääninhallitukset ottavat käyttöön kokeiluluontoisesti toistensa kokemuksia hyödyntäen valtionavustusta saavien sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valvonnassa hankkeen luona tehtävät tarkastuskäynnit. Tavoitteena on luoda saatujen kokemusten perusteella ministeriön johdolla yhteisesti hyväksytty malli tarkastuskäynneille. 	Sanallinen arvio toimenpiteistä
Kansallinen hanke terveydenhuollon turvaamiseksi	Lääninhallitus on ohjannut kuntia terveyshankkeen periaatteiden mukaisesti toimivien kunnallisten, alueellisten ja seudullisten terveyspalvelujen sekä hoitoon pääsyn turvaamisessa.	<ul style="list-style-type: none"> • Lääninhallitus osallistuu hoitoon pääsyä koskevan lainsäädännön toimeenpanon toteutukseen (<i>kts. valvonnan kehittämisen painopisteet</i>). Lääninhallitus tukee edelleen yhdessä alueellisen tukihenkilöverkoston kautta kuntia alueellisten/seutukunnallisten palvelujen kehittämistä. 	Perusterveydenhuollon toimivuus korotetaan peruspalvelujen arviointikohdeksi vuonna 2006
Sosiaalialan kehittämishanke	Lääninhallitus on ohjannut kuntia hyvin toimivien kunnallisten, alueellisten ja seutukunnallisten sosiaalipalvelujen kehittämisessä.	<ul style="list-style-type: none"> • *** Lääninhallitus tukee kuntia siinä, että kattava sosiaalipäivystysjärjestelmä syntyy vuoteen 2007 mennessä järjestämällä seudullisia työkokouksia sekä kuntakohtaisia neuvotteluja niiden kuntien kanssa, jotka ovat jäämässä uusien rakenteiden ulkopuolelle. (liittyy sisä- 	Lasten ja nuorten sosiaalipalvelujen saatavuutta

	Sosiaalialan osaamiskeskusten kanssa tehtävää yhteistyötä on kehitetty.	<p>sen turvallisuuden ohjelmaan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lääninhallitus osallistuu sosiaalialan henkilöstön ammatti- ja tehtäväkenteiden ja henkilöstön mitoitusperusteiden kehittämiseen yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen kanssa. • Sosiaalialan kehittämishankkeen toimeenpanossa lääninhallitukset toimivat yhteistyössä sosiaalialan osaamiskeskusten, kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. 	arvioidaan peruspalvelujen arviointikohteena 2003 ja 2007
2. Kansalaisten oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden edistäminen	<p>Lääninhallitus on suunnannut voimavarojaan erityisesti ennakko- ja jälkikäteisvalvontaan ja uuden lainsäädännön toimeenpanoon.</p> <p>Yksilöiden perusoikeudet toteutuvat kuntatasolla.</p> <p>Palvelujen laadun ennakkollinen valvonta on toteutettu toimivan yksityisten palvelujen tuottajien lupahallinnon avulla.</p> <p>Kanteluiden vaikuttavuutta osana valvontaa parannetaan.</p>	<p><u>Valvonnan kehittäminen</u></p> <p>*** Lääninhallitus kehittää valmiuksiaan ja työmenetelmiään valvonnan toteuttamisessa. Lääninhallitus yhdenmukaistaa valvonnan menettelytapoja terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen koordinoimana terveydenhuollon osalta.</p> <p>Vuonna 2006 lääninhallitus kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lääninhallitus tehostaa mielenterveystyön ohjausta ja valvontaa (laatusuositus ja mielenterveyslain muutokset). 2. Lääninhallitus osallistuu hoitoon pääsyn määräaikojen valvontaan erityisesti suun terveydenhuollon ja terveyskeskusten osalta. 3. Lääninhallitus tehostaa ympärivuorokautisia päihdepalveluja antavien toimintayksiköiden (kunnallisten ja yksityisten palveluntuottajien) valvontaa valvontatarpeen mukaisesti kohdennettuna. Lääninhallitus tekee vuoden aikana valvontakäynnin vähintään 5 %:iin alueellaan olevista tämän alan toimintayksiköistä. 4. Alkoholivalvonnan painopisteenä on ikärajojen ja päihtyneille anniskelun valvonnan tehostaminen sekä anniskelua koskevan omavalvonnan ja seurauksjärjestelmän kehittäminen. Anniskelun valvontaa suunnataan myynnin painottumisen ja paikallisten tietojen perusteella riskikohteisiin. <p>Vuoden 2007 alustava valvontakäyntien painopiste on lastensuojelulaitosten valvonta (täsmennetään v. 2007 tulossopimuksessa)</p>	Sanallinen arvio toimenpiteistä

	<p>Uusi lainsäädäntö tunnetaan ja sitä noudatetaan kunnissa.</p>	<p>Uuden lainsäädännön toimeenpano Vuonna 2006 lääninhallitus kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön toimeenpano (sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun antajien rekisteri) (<i>tavoite ennallaan, laki vahvistettu</i>) • Sovittelutoiminnan vakinaistamista ja valtakunnallistamista koskevan lainsäädännön toimeenpanoon liittyvät uudet tehtävät (<i>uusi tehtävä, sisältyy v. 2006 budjettiin</i>) • Täydennyskoulutusta koskevien lakimuutosten toimeenpanoon osallistuminen sosiaalihuollon osalta (<i>tavoite ennallaan, jatkuu</i>) • Lastensuojelulain muutosten (lastensuojelussa käytettävät pakotteet ja rajoitteet) toimeenpanon valvonta ja ohjaus <i>uusi tehtävä, HE vielä eduskunnassa</i> • Sosiaalihuollon henkilöstön kelpoisuudesta annetun lain neuvonta ja ohjaus. (<i>tavoite ennallaan, jatkuu</i>) • Hoitoon pääsyä koskeva lainsäädäntö • Omaishoitolain toimeenpanon valvonta ja ohjaus • Ikäihmisten oikeus palvelutarpeen arviointiin • Toimeentulotukilain muutoksen aiheuttamat uudet tehtävät (osana työmarkkinatukiudistusta) • Kansanterveyslain muutosten toimeenpanon varmistaminen • Lääninhallitus kehittää kuntien ja vankeinhoidon yhteistyötä uuden vankeuslain (1.10.2006) pohjalta jälkihuoltotyöryhmän esitysten mukaisesti. • Tupakkalain muutokseen (ravintolatupakointi) valmistautuminen (HE annettu eduskunnalle, tarkoitus tulla voimaan 1.6.2007) 	<p>Sanallinen arvio toimenpiteistä</p>
	<p>Lääninhallitukset ovat varmistaneet yhdessä alueensa kuntien kanssa laatusuosituksen toimeenpanon ja seuraamisen.</p>	<p>Laatusuosituksen ja oppaiden toimeenpanon edistäminen ja seuranta Lääninhallitus järjestää erityisesti uusia laatusuosituksia ja oppaita koskevaa koulutusta ja antaa niitä koskevaa ohjausta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apuvälinepalvelujen laatusuositukset (jatko: seuranta) • Kouluterveydenhuollon laatusuositus (jatko: seuranta) 	<p>Sanallinen arvio toimenpiteistä</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Mielenterveyspalvelujen laatusuositukset (jatko: seuranta) • Päihdepalveluiden laatusuositukset (jatko: seuranta) (<i>tavoite ennallaan, jatkuu</i>) • Vammaisten asumispalvelujen laatusuositukset (jatko: seuranta) (<i>tavoite ennallaan, jatkuu</i>) • Ikääntyneiden ihmisten ohjatun terveystoiminnan laatusuositus (jatko: seuranta) • Terveystoiminnan edistämisen laatusuositukset (uusi, valmistumassa) • Opiskeluterveydenhuollon opas (uusi <i>valmistumassa</i>) • Lastenneuvolaopas (jatko: seuranta) • Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset (uusi) • Lääkehoidon toteuttamisen opas (uusi) 	
	<p>Peruspalvelujen arviointi toteutetaan vuoteen 2007 saakka vuosittain suunnitelman (alustava) mukaisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2006 Terveyspalvelujen saatavuus verrattuna vuoteen 2002 (koordinointivastuu Lapin lääninhallituksella). • 2007 Lasten ja nuorten sosiaalipalvelujen saatavuus verrattuna vuoteen 2003 (koordinointivastuu Oulun lääninhallituksella) 	<p><u>Peruspalvelujen arviointi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lääninhallitus toteuttaa peruspalvelujen arvioinnin sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämiskeskusten tukemana siten, että sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus antaa käyttöön arvioinnissa tarvittavaa tilastotietoa. Vuoden 2005 arviointikohteena on sosiaalialan henkilöstön riittävyys, tehtävä rakenne ja mitoitus. Arvioinnin koordinaatiosta vastaa Oulun lääninhallitus. • Vuoden 2006 peruspalvelujen arviointi käynnistetään lääninhallitusten ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyönä myöhemmin sovittavan aikataulun mukaisesti. Vuoden 2006 arviointikohteena on terveyspalvelujen saatavuus verrattuna vuoteen 2002. 	Arviointiraportin tuottaminen
3. Muut	Lääninhallitus ohjaa hyvin toimivaa hoitotyötä osana muita terveyspalveluja. Terveyspalvelujen toimivuus, saatavuus ja yhteistyö ovat tehostuneet hoitotyön osalta.	<p><u>Kansallinen Hoitotyön tavoite- ja toimintaohjelma 2004-2007</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lääninhallitus tukee kuntia ohjelman toimeenpanossa koordinoimalla alueellisia kehittämishankkeita osana ohjelman toimeenpanoa sekä osallistamalla hoitotyön alueellisten verkostojen ja asiantuntijaryhmien toimintaan. 	Sanallinen arvio toimenpiteistä

		<u>Pohjoismaiset potilassiirrot</u> <ul style="list-style-type: none"> Lääninhallitus ohjaa ja tukee kuntia potilassiirtoja koskevien sopimusten laatimisessa. 	
--	--	--	--

3.1.5 Lapsiperheiden hyvinvointi

Tavoitteet	Tavoitetila lääninhallituksessa 2007	Lääninhallituksen tavoite 2006	Arviointi Pitkän ja lyhyen aikavälin
1. Perhepoliittisen ohjelman osahankkeiden toteuttaminen	Lääninhallitus ohjaa alueellaan lasten peruspalveluja säännölliseen seurantatietoon perustuen. Lastenneuvolatyö on kehittynyt oppaan linjausten suuntaisesti ja kuntakohtaiset erot ovat pienentyneet.	*** Lääninhallitus tukee kuntia lasten ja heidän perheidensä terveyden ja hyvinvoinnin lisäämisessä valtakunnallisten oppaiden ja suositusten mukaisesti, kuten <ul style="list-style-type: none"> lapsipoliittisen tai kunnan hyvinvointiohjelman laatimisessa lasten terveyden ja lapsiperheiden palvelujen sisällyttämisessä osaksi kunnallista päätöksentekoa lapsiperheiden kanssa työskentelevien yhteistyön organisoinnissa valtakunnallisen neuvolaselvityksen tulosten hyödyntämisessä, erityisesti neuvolatyön toimintaedellytysten parantamisessa 	Sanallinen arvio toimenpiteistä
2. Muut	Lääninhallitus on vaikuttanut siihen, että kunnat ovat tehneet varhaiskasvatussuunnitelmat.	<u>Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet</u> <ul style="list-style-type: none"> Lääninhallitus tukee alueellaan osana sosiaalialan kehittämishanketta varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden juurruttamishankkeen toimeenpanoa yhteistyössä sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen ja sosiaalialan osaamiskeskusten kanssa (päävastuu Stakesilla). 	Sanallinen arvio toimenpiteistä

3.2 Prosessit ja rakenteet

3.2.1 Hallinnonalan yhteistyöverkostojen edistäminen ja hyväksikäyttö

Tavoitteet	Tavoitetila lääninhallituksessa 2007	Lääninhallituksen tavoite 2006	Arviointi Pitkän ja lyhyen
------------	--------------------------------------	--------------------------------	----------------------------

			aikavälin
1. Valvontayhteistyön kehittäminen	Valvontayhteistyö on kehittynyt työterveyslaitoksen ja työsuojelupiirien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kanssa.	<ul style="list-style-type: none"> Valvontayhteistyötä työsuojelupiirien kanssa kehitetään piiri-/läänikohtaisesti sovittavalla tavalla. 	Sanallinen arvio toimenpiteistä
	Yhteistyötä on tiivistetty terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen kanssa.	<ul style="list-style-type: none"> Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen toimiala laajenee terveydenhuollon organisaatioiden valvontaan ja samalla lääninhallitusten valvontatoiminnan koordinoimiseen. Lääninhallitus luo toimivat yhteistyösuhteet terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen kanssa näissä tehtävissä. 	Sanallinen arvio toimenpiteistä
2. Tasa-arvon valtavirtaistamisen toteuttaminen hallinnonalalla	Lääninhallituksen valtavirtaistamissuunnitelma on valmis ja sitä toteutetaan järjestelmällisesti.	<ul style="list-style-type: none"> Lääninhallitus pohtii sukupuolinäkökulman merkitystä lääninhallituksen hoitamisissa sisältökysymyksissä ja sitä, miten sukupuolinäkökulma valtavirtaistetaan sen omassa toiminnassa vähintään yhdellä osa-alueella. 	Sanallinen arvio toimenpiteistä
3. Muut	Ympäristöterveydenhuolto toteutetaan kuntien välisenä yhteistyönä laajemmista yksiköistä käsin. Tavoitteena on, että Suomessa on noin 60-80 alueellisesta palveluyksikköä	<p><u>Ympäristöterveydenhuollon alueellisen yhteistoiminnan kehittäminen</u></p> <p>*** Lääninhallitus edistää ja tukee alueellaan ympäristöterveydenhuollon paikallisvalvonnan alueellistamiskehitystä. Lääninhallitus laatii läänikohtaisen toimenpideohjelman alueellisen yhteistyön tehostamiseksi. Lääninhallitus ohjaa ja tukee aktiivisesti niitä kuntia, joissa ei ole vielä edetty alueellisessa yhteistoiminnassa.</p>	Sanallinen arvio toimenpiteistä
	Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmat on kunnissa ja kuntayhtymissä päivitetty ja alueellisesti yhteensovitettu.	<p><u>Varautumisen/valmiussuunnittelun kehittäminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> *** Osana pandemiaan varautumista lääninhallitus kartoittaa alueensa kuntien ja sairaanhoitopiirien hoito- ja eristyskapasiteetin lisäämismahdollisuudet ja mahdolliset karanteenitilat sekä huolehtii valmiussuunnitelmien ajantasaistamisesta. Lääninhallitus järjestää biologisia uhkia koskevan valmiuskoulutuksen yhteistyössä Kansanterveyslaitoksen ja muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. 	
	Viranomaisradioverkko (Virve) on operatiivisessa käytössä.	<p><u>Virven käyttöönoton edistäminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Lääninhallitus tukee ja edistää viranomaisradioverkon käyttöönottoa alu- 	Sanallinen arvio toimen-

		eellaan. Lääninhallitus ylläpitää Virve-yhteistyöryhmiä alueellaan ja vastaa niiden toiminnasta. Lääninhallitus huolehtii viranomaisradioverkon käyttöön liittyvästä alueellisesta hallinnollisesta päätöksenteosta valtakunnallisten ohjeiden ja linjausten sekä sosiaali- ja terveysministeriön Suomen Erillisverkkojen kanssa tekemän sopimuksen mukaisesti. Lääninhallitus jakaa kunnille tarkoitetun Virve-päätelaitteiden hankintaan tarkoitettua valtionavustuksen.	piteistä
	Päihdehaitat eivät kasva. Lääninhallituksen päihderyhmä on vakiintunut päihdetyön alueelliseksi koordinaattoriksi. Suomen lähialueiden päihdehaitat vaikuttavat Suomeen niin vähän kuin mahdollista.	<p><u>Päihdehaittojen ehkäisy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Lääninhallituksen päihderyhmä kehittää alkoholi- ja huumehaittojen ehkäisyä, päihdepalveluita ja valvontaa huumausainepoliittisen toimenpideohjelman, alkoholiohjelman sekä ministeriön ohjeiden mukaisesti. Ryhmässä toimivat ainakin sosiaali- ja terveystoimen, sivistys- ja poliisitoimen sekä liikennetoimen edustajat. Lääninhallitus vahvistaa lähialueyhteistyötään päihdehaittojen torjumiseksi mainittujen ohjelmien mukaisesti. Lääninhallitus huolehtii yhteistyössä Stakesin kanssa päihdetyön yhdyshenkilöverkoston toiminnan kehittämisestä ja vuoden 2005 lopussa valmistuvien ehkäisevän päihdetyön laatukriteerien tunnetuksi tekemisestä. Lisäksi se tukee kuntia hyödyntämään päihdeselvitysten tuloksia kehittämistoiminnassa. 	Sanallinen arvio toimenpiteistä
	Hyvinvointipolitiikka on keskeinen osa maakuntaohjelmaa ja vuosittaisia toteuttamissuunnitelmia.	<p><u>Alueiden kehittämistä/maakunnallisia toteuttamissuunnitelmia koskevat tavoitteet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Lääninhallitus yhteensovittaa valtakunnalliset sosiaali- ja terveystoiminnalliset tavoitteet maakunnallisten kehittämistarpeiden kanssa. 	

3.2.2 Ydinprosessin linjat toimintatavat

Tavoitteet	Tavoitetila lääninhallituksessa 2007	Lääninhallituksen tavoite 2006	Arviointi Pitkän ja lyhyen aikavälin
------------	--------------------------------------	--------------------------------	--------------------------------------

1. Ydinprosessien tehokkuuden parantaminen	<p>Lääninhallitukseen tulevat kantelut ratkaistaan pääsääntöisesti 9 kuukaudessa.</p> <p>Vuosittain kanteluita ratkaistaan vähintään sama määrä kuin niitä saapuu.</p>	<p><u>Kantelujen käsittelyajat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • *** Lääninhallitus ratkaisee kantelut pääsääntöisesti alle 11 kuukaudessa. Kanteluja ratkaistaan enemmän kuin niitä saapuu. 	<p>seurataan keskimääräistä käsittelyaikaa</p>
2. Muut	<p>Alkoholilupien hallinnointi ja valvonta on alueellistettu lääninhallitukseen ja toimii vakiintuneesti .</p>	<p><u>Alkoholilupahallintotehtävien prosessit lh:ssa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lääninhallitus ehkäisee omalta osaltaan vakiintuneesti alkoholihaittoja sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ohjauksessa. Lupa-hallinnossa otetaan entistä enemmän huomioon paikallisia tarpeita ja hyödynnetään uutta valtakunnallista tiedonhallinnan järjestelmää. • Lääninhallitus käsittelee alkoholiluvat pääsääntöisesti yhdessä kuukaudessa. 	<p>seurataan keskimääräistä käsittelyaikaa</p>
	<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon EU:n rakennerahastotoiminnan hallinnointi ja valvonta on alueellistettu lääninhallitukseen</p> <p>Romaniasoiden alueellisten neuvottelukuntien toiminta on vakiintunut</p>	<p><u>Muihin uusiin tehtäviin varautuminen</u></p> <p><u>Itä-Suomen lääninhallitus:</u> Lääninhallitus hoitaa pilotoinnin yhteydessä siirrettyjen vanhan ohjelmakauden hankkeiden hallinnoinnin.</p> <p><u>Oulun ja Lapin lääninhallitukset:</u> Lääninhallitus liittyy pilotointiin valmistautumalla (henkilöstön toimenkuvia, organisaation toimintatapoja ja alueellisia yhteistyökäytäntöjä/MYR- yhteistyötä kehittäen) käynnistämään ja hallinnoimaan uuden ohjelmakauden 2007-2013 määrärahoista rahoitettavia hankkeita alueillaan.</p> <p><u>Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen lääninhallitukset:</u> <i>ei tavoitteita v. 2006.</i></p> <p><i>Ei erityisiä tavoitteita v. 2006</i></p>	

3.2.3 Tietojärjestelmien hyväksikäyttö

Tavoitteet	Tavoitetila lääninhallituksessa 2007	Lääninhallituksen tavoite 2006	Arviointi Pitkän ja lyhyen aikavälin
1. Toimivat ja yhteensopivat tietojärjestelmät laitoksissa ja hallinnonalalla	Käytössä on hyvät ja toimivat yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen lupahallintorekisterit ja -prosessit	<p><u>Palvelurekisterit ja yksityisten palveluntuottajien luvat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • *** Lääninhallitus huolehtii yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien rekisterin käyttöönoton aloittamisesta (työkäytännöt, laitteet ja ohjelmistot). Se ottaa käyttöön yhdenmukaistetut lomake- ja päätöspohjat. Lääninhallitus osallistuu valtakunnallisen rekisterin jatkokehittämiseen ja arviointiin siten kuin siitä erikseen sovitaan Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. • Lääninhallitus käsittelee yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat pääsääntöisesti kolmessa kuukaudessa. 	seurataan keskimääräistä käsittelyaikaa

Luku 4

Voimavarat

Länsi-Suomen lääninhallitus osoittaa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tehtävien toteuttamiseen seuraavat voimavarat:

Henkilöstövoimavarat ja palkkausmenot

• lääninhallituksen toimintamenomomentti	84,3 htv	4 050 000 €
• muu rahoitus	3,2 htv	230 000 €

Muut toimintamenot

• lääninhallituksen toimintamenomomentti	300 000 €
• muu rahoitus	110 000 €

Luku 5

Tulossopimuksen seuranta ja raportointi

Tulostavoitteiden toteutumista seurataan sosiaali- ja terveysministeriön sekä lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen välisissä neuvotteluissa tai muulla tavoin seuraavasti:

Tulosraportointi

- Viimeistään 15.3.2007 lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto toimittaa sosiaali- ja terveysministeriölle lopullisen arvioinnin ja selvityksen vuoden 2006 tulostavoitteiden toteutumisesta.
- Viimeistään 15.6.2007 sosiaali- ja terveysministeriö antaa kannanottonsa tulostavoitteiden toteutumisesta.
- Touko-kesäkuussa 2007 sosiaali- ja terveysministeriö ja lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto arvioivat lopullisesti tarkemmin vuoden 2006 tulostavoitteiden toteutumisen.
- Pitkän aikavälin tavoitteiden toteutuminen arvioidaan vuoden 2007 tulossopimuksen arvioinnin yhteydessä

Työkokoukset

- Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön edustajien ja lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosaston edustajien yhteisissä työkokouksissa seurataan tulossopimuksen toteutumista ja sovitaan tarvittaessa sen täsmentämisestä, esimerkiksi yhteisistä menettelytavoista.

Jos olosuhteissa tapahtuu tämän sopimuksen kannalta oleellisia muutoksia, tämän sopimuksen muuttamisesta sovitaan erikseen.

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samanlaista kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Sosiaali- ja terveysministeriössä 26 päivänä tammikuuta 2006

Markku Lehto
Kansliapäällikkö

Arto V. Klemola
Osastopäällikkö

Länsi-Suomen lääninhallituksessa 2. päivänä helmikuuta 2006

Rauno Saari
Maaherra

Pekka Paatero
Länsi-Suomen läänin sosiaali- ja terveysneuvos